

CARLO VAN AS (39)

WOONPLAATS: DREUMEL (GLD.)

BEDRIJF: 1.200 OOIEN RIJNLAM EN SWIFTER IN JAARROND LAMMEREN-PRODUCTIE. WIL NAAR 1.500 OOIEN. DRIE STALLEN. 140 HA GRASLAND, ZO GOED ALS ALLES PACHT. DE HELFT RIVIERDIJKEN.

Nieuw voersysteem moet geld opleveren

Hij liet een voor de schapenhouderij nieuw voersysteem in zijn stallen bouwen en merkte meteen al de voordelen. Terwijl het grootste voordeel nog moet komen: vleeslammeren voeren in fasen. Maar daarvoor is wel een nieuwe lammerenbrok nodig. Carlo van As in Dreumel is hoopvol.

Waar de lammerij voor veel schapenhouders iets is om naar uit te kijken, is die op het bedrijf van Carlo van As de normaalste zaak van de wereld. Daar worden zowat elke dag lammeren geboren. Ook tijdens ons bezoek lammeren enkele ooien af, maar Van As blikt of bloost niet. Zijn ooien redden zich wel. Anders zou hij er ook geen twaalfhonderd kunnen hebben. Hij heeft een van de grootste schapenbedrijven van ons land.

De productie gaat continu door. Van As levert elke veertien dagen zo'n honderd slachtrijpe lammeren af. Ze worden op stal afgemest, met veel krachtvoer en onbepakt kuilgras. Alleen op deze manier denkt Van As zijn bedrijf rendabel te kunnen houden. Hij wil zelfs uitbreiden naar vijftienhonderd ooien. Volgend jaar gaat hij een nieuwe stal bouwen.

Zo'n intensief systeem staat of valt met goed georganiseerde arbeid. En dat is precies de reden voor een fikse investering in een voor de schapenhouderij vrij nieuw voersysteem: de ooien vreten de hele dag door kleine porties krachtvoer. De vleeslammeren ook. De voordelen zijn groot en er is nog meer uit te halen.

RUSTIGER IN DE STAL

Van As ging op zoek naar een ander voersysteem om een niet voor de hand lig-

gende reden: zijn ooien hadden opvallend vaak prolapsen, een uitstulping van de vulva. "Ik heb dit probleem door selectie wel verminderd, maar niet genoeg. Ik dacht dat het door het voeren zou kunnen komen. Dat deed ik twee keer per dag en dan waren de schapen altijd onrustig. Die dikke ooien en dan die stress." Hij bedacht dat de ooien veel rustiger zouden worden als ze de hele dag door kleine beetjes voer konden pakken. En zo kwam hij bij een voerbak die voor varkens wordt gebruikt: een brijbak. Die geeft steeds porties voer doordat het hier met de snuit tegen een soort klepel

drukt. De veehouder kan de grootte van de porties instellen van heel weinig tot zowat onbepakt. De bak heet brijbak, omdat er een drinknippel inzit. Als een varken die aanzet, stroomt water bij het droge voer en ontstaat er een brij.

Carlo van As kon een paar bakken voor een tientje per stuk krijgen. Hij vulde ze met de hand en liet de ooien hun gang gaan. Het resultaat was verbluffend. De ooien wisten snel hoe ze aan voer konden komen en de rust in de groepen was enorm. "Ook viel op dat de magere ooien rustig konden vreten. Toen ik alles zelf voerde, stonden die magere dieren kans- >>

Systeem verdient zichzelf terug

Totale investering (exclusief subsidie)	€	60.000
JAARLIJKSE KOSTEN:		
Afschrijving	€	12.000
Rente	€	3.300
Onderhoud	€	500
Totaal	€	15.800
JAARLIJKSE OPBRENGSTEN:		
Arbeidsbesparing	€	7.150
Voerwinst	€	9.100
Totaal	€	16.250
Jaarlijkse winst	€	450

Afschrijving in vijf jaar. Arbeidsbesparing is vreemde arbeid. Voerwinst per vleeslam per jaar is schatting. Verwachte voerwinst ooien is niet meegenomen. Beter dierenwelzijn (minder stress en betere diergezondheid) ook niet.

De gele voerbakken van de ooien worden gevuld via een vijzel in de aanvoerbuizen boven.

reportage

Op de kopse gevel van de stal hangen deze weger en trechter. Hier wordt de benodigde hoeveelheid voer afgestemd, alles aangestuurd door een computerprogramma.

loos achteraan.” Overigens, Van As gebruikt de bakken alleen voor het droge krachtvoer. De drinknippels zijn overbodig.

Hij bestelde zestig bakken, zo enthousiast was hij. Maar ja, het vullen was nog wel veel werk. Van As: “Dom werk ook. Ik dacht: als ik nou eens een vijzeltje laat installeren. Dat zou me twaalfduizend euro gaan kosten. En dat moest ik wel te-

‘Toen ik alles zelf voerde, stonden de magere dieren kansloos achteraan’

rugverdienen.” Hij ging verder rekenen. Misschien zou een computergestuurd systeem haalbaar zijn. Dat kost nieuw een ton, maar tweedehands een stuk minder. Groot voordeel is dat het voeren werkelijk maatwerk wordt. Van elke groep oaien en vleeslammeren zou de voeropname gestuurd kunnen worden. Daar moest voordeel uit te halen zijn. Van As ontdekte dat hij ook nog innovatiesubsidie van het rijk kon krijgen als hij drie jaar lang cijfers over het ‘bioritme’ van schapen kon leveren. In april vorig jaar liet hij zijn voersysteem installeren.

VRIJ SIMPEL SYSTEEM

De voervorraden zitten in vier silo's buiten. In een van de stallen hangt een doseersysteem met een weger. Elke ochtend om 7 uur komt via een buizensysteem met vijzels in elke voerbak precies de hoeveelheid schapenbrok die de groep zogende oaien nodig heeft, vier weken lang. Om 5 uur 's middags gebeurt hetzelfde. Elke groep van circa dertig oaien heeft twee bakken. Zodra de lammeren een week oud zijn, gaat twee keer per dag een kilo lammerenkorrel naar hun droogvoerbakken. Deze hoeveelheid wordt elke dag meer. Na vier weken zogen krij-

gen de moederdieren geen schapenbrok meer, maar alleen kuilgras en mineralen. De lammeren krijgen dan volop lammenkorrel. Alles computergestuurd vanuit een vooraf ingestelde voercurve. Van As heeft er geen omkijken meer naar.

LOUTER VOORDELEN

In de stal heerst nu rust. In plaats van zich verdringende dikke oaien langs het voerhek twee keer daags staan kleine groepjes rond de brijbakken. Ze pakken een kleine portie, soms maar vijf brokjes. Het enige nadeel is dat het strooisel rond de bakken flink wordt vertrapt en gauwer nat is, omdat de oaien er veel staan. Maar voor de rest zijn er louter voordelen. Het prolapsprobleem is zo goed als voorbij, de magere oaien vreten meer en er is geen keihard geblaat om brok. Bovendien kan Van As meteen zijn aan-

dacht aan de 's nachts geboren lammeren geven. Hij hoeft niet eerst een uur te voeren om de oaien stil te krijgen. Maar het grootste voordeel moet nog komen. Bij de vleeslammeren. Van As: “Je moet knallen met voeren tot spenen op zeven weken, dan een week of negen wat rustiger aan doen voor de skeletvorming en dan weer zes weken tot afleveren knallen voor vleesvorming. Lammerenbrok is wat te luxe voor die rustfase. Ik hoop dat er een aparte korrel komt. Mijn voerleverancier ForFarmers voelt er wel wat voor. En dan kan ik echt de winst van dit systeem gaan pakken. Ik zou ook met bijproducten kunnen werken, want daar kun je de voergiften mooi mee afstemmen. Maar dan moet je ook opslag, arbeid en machines meetellen. Door de arbeidsbesparing is krachtvoer voor mijn bedrijf echt rendabeler.” <<

De oaien kunnen de hele dag door kleine porties voer ophalen. Dat leidt tot meer rust in het koppel. Ook komen de magere dieren letterlijk aan de bak.

De lammeren hebben aparte voerbakken in een voor de oaien afgeschermd ruimte. Ook deze voergiften zijn geautomatiseerd.